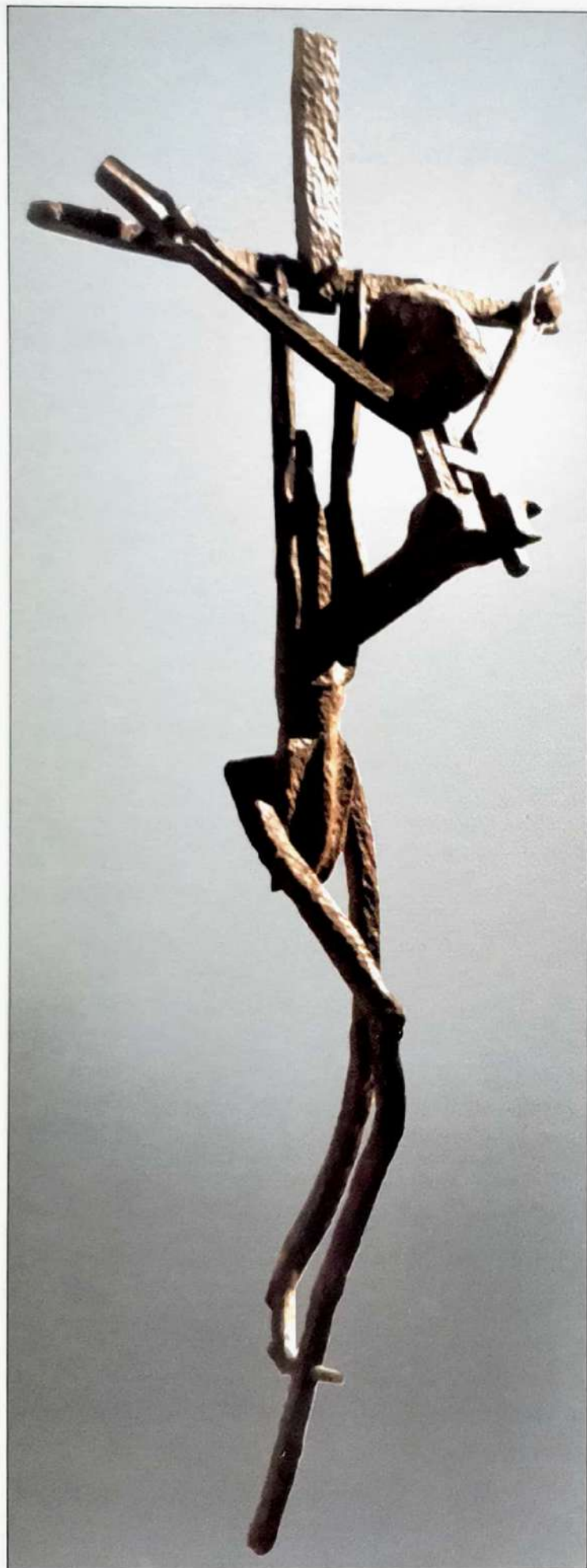

TIBOR

SZARAPKA

V A J A R
SZOBRÁSZ
SCULPTOR

"Stvarno se ne povlači u korist imaginarnog, ono se povlači u korist stvarnijeg od stvarnog: hiperrealnog. Istinitije od istine: takva je simulacija." (Žan Bodrijar)

Drveni sklopovi "rukotvorca" **Tibora Sarapke** jesu samosvojna "simulacija" na razmeđu nastajanja i nestajanja. Naročito KORPUS (1996) znatnih dimenzija (200 x 100 x 45 cm) i njemu slične kompozicije potresno su znakovje čudesne "lapidarne rečitosti" u sazvučju umetnika i prirodnog okruženja. Jesu to i zagonetni - upozoravajući - belezi slutnje nad teskobnim promišljanjem egzistencije. Nešto poput znamenja, u trenu zaustavljene prolaznosti, što bi opet rekao filosof Bodrijar: **"Ni monumentalnost ni lepota nisu bitne za Pompeju, nego fatalna prisnost stvari, kao i fascinacija njihove trenutačnosti kao savršeno prikazivanje naše sopstvene smrti"**.

Vlastitu "Pompeju" našao je mladi vajar Sarapka (1963) oko sebe i nedaleko u subotičkim šumama posnom pesku. Tamo i mrtva stabla uspravno traju oslonjena na krošnje "suseda" živih. To je majdan u kom on, zastrašujuće nalik oskudnim "skupljačima suvog granja", odabira stvarne fragmente svoje nadasve koherentne vizije. Naime, vajar ne tumara birajući krhotine "slične nečemu" već vodi dijalog sa biljnim svetom. Taj jezik dobro zna još od detinjstva i zato "lako" ostvaruje zajedništvo kreativnog čina sa prirodom. On, prvenstveno, pamtí dedu Šimona iz pitoresknog nezaborava baranjskog, koji je deljao svome unuku savršeno živahne igrache i "konjića" u kome je trajno pohranjena memorija srećnog detinjstva. Tibor Sarapka nikada neće zaboraviti transformaciju drveta u otelotvoreno snoviđenje: deda je znanstvom oblikovao a unuk maštovitošću dograđivao **simulaciju** istinitijeg od stvarnosti. Potom će - kada odraste - on sam nastaviti "igru" ali ne više kao treperavu razbibrigu.

Sticajem prilika Tibor Sarapka je na Umetničkoj akademiji u Novom Sadu bio đak profesora **Miluna Vidića**, jednostavnog oblikovatelja "običnog materijala" - drveta. Diplomirao je 1992. godine. Pre i posle, mahom samotnjački, gradio je svoje "instalacije" čežnjivo osluškujući. Nadao se prepoznavanju jeke "ulepšanog razdoblja" nepovratno izgubljenog. Među segmentima rasturenog kolopleta ničeg prepoznatljivog nije bilo. Osim drveta!

Počeo je stoga opet da se druži sa drvećem, otkrivajući poruke čvornovate pantomime drveta, iščitavajući njegov usud. Metafora se nametala kao nezaobilazna. Mladi vajar, kome je sudbina bljeskom najdublje patnje "izoštrila" opservaciju, približio se drvetu na zaista osoben način: **"Drvo je kao sudbina, drvo ima život; nije u oblikovanju sve moje, drvo ima svoj deo ..."** - kaže on. Tako, u simbiozi, nastaju instalacije u jedinstvu forme i sadržaja; da su neke od njih u željenim dimenzijama bile bi poput hramova bez zidova riznice prirodnog reda stvari. One, možda nisu dopadljive ali su, nedvojbeno, jedinstven spoj prirode i subjekta. Živo stablo formira svoj oblik pod udarima vlastitog usuda. Sarapka to poštuje, pronalazi i prepoznaje i krajnje obzirno prilagođava mentalnoj slici sopstvenog iskustva. U potresnom dijalogu oformljeni sklopovi ne gaje iluziju da će postati spomenici. Oni bi, doduše, lako "izrasli" u monumentalne belege, koji bi trajali u sazvučju sa prirodnim okruženjem i Sarapkina bi "drva" postala zaista "spomenična" ali to nije u moći stvaraoca već u nameri drugih. Njegov kreativni koncept, povrh svega, ima i dodatnu osobenost: skulpture, odnosno instalacije, veoma se brzo "razlažu" u delove i - pretvorene u "naramak" - lako se transportuju. Primerno vremenu siromaštva i umetnosti na margini društvenog interesa!

Estetska konkretizacija - kod Tibora Sarapke - kao lavom Vezuva prosleđeno "zaleđivanje vremena", isijava prošlost drveta pretočenu u spoznaju stvarnosti i "malih priča" savremenih umetnika. Raspet, poput svog KORPUSA, između nebeskog i zemaljskog "carstva", nepokolebljivo sledi lični izbor bez obzira na pomodne tokove. Njegova su ostvarenja autentičan izvor misaone, emotivne i moralne energije. Neodoljivo asocira na jednog od umetnika po definiciji jedinstvenog znalca Lazara Trifunovića (1929 - 1983):

"Njegov društveni položaj je danas skroman, a on bez uticaja. Međutim, moralna snaga njegove izolacije i potisnutosti je tako velika da jedino od nje treba očekivati da pokrene novu renesansu i vrati veru u humanističku misiju umetnosti."

Bela Duranci

"A reális nem az imaginárius, hanem a valóbbnál valóságosabb, a hiper-reális, javára fog viszavonulni. Annak a javára, ami igazabb az igazságnál: ilyen a szimuláció." (Jean Bodrijer után szabadon).

Az alkotó, Szarapka Tibor fa-alakzatai valóban önálló "szimulációk" a feltűnés és eltűnés határán. Ezek közül az impozás méretű (200 x 100 x 45 cm) KORPUSZ (1996) és a hozzá hasonló kompozíciók megrázó jelképei annak a csodálatosan "lapidáris bőbeszédűségnek", mely összhangot teremt a művész és a természet között. Rejtelmes - figyelmeztető - sejtető jelei ezek az egzisztencia feletti gyötrelmes tépelődéseknek. Mint az elmúlás pillanatában megállított szimbólumok, vagy a filozófus, Bodrier megfogalmazásában: **"Monumentalitás kérdésben a szépség nem fontos Pompej esetében, inkább a dolgok végzetes közelsége és pillanatnyiságuk bűvölete, mely tökéletesen ábrázolja önön halálunkat."**

Szarapka (1963) saját Pompejét maga körül és a közeli szabadkai homokos erdőkben találta meg. Ott még a kiszáradt fák is tovább élnek a szomszédos zöldellő lombokra támaszkodva. Kincsestár ez, ahol Szarapka - kísértetiesen emlékeztetve a rongyos rőzseszedőkre - mindenképp fölötti koherens víziójának valós fragmentumait válogatja. A szobrász, ugyanis, nem bolyongva keresi "valamire hasonlító" törmelékeket, hanem párbeszédet folytat a növények világával. A párbeszéd nyelvét már gyermekkorában tökéletesen elsajátította, és ezért a természettel közösen alkotott munkáit a könnyedség jellemzi. Baranya pittoreszk felejthetlenségéből mindenképp előtt Simon nagyapára emlékszik, aki unokájának tökéletes játékokat és falovat faragott, s ezekbe rejtette a boldog gyermekkor emlékeit. Szarapka Tibor sohasem felejt el a fa átlényegülését megtestesített álmokképpé, s míg a nagyapa szakértelmét használta a megformázásban, az unoka képzeletvilágával gazdagította a valóságnál igazabb szimulációját. Majd mikor felnőtt, a játék folytatódott, de ez már többé nem volt vibráló gondülés.

A körülmények fojtán, Szarapka az újvidéki Művészeti Akadémián **Milun Vidić** tanár úr osztályába kerül, ahol a "közönséges anyag", a fa, egyszerű megformálását tökéletesíti. 1992-ben szerzi meg oklevelét. Ez előtt és ez után is, főleg magányosan, vágyakozó hallgatóságában építi "installációit". Azt remélte, felismeri majd a mindörökké letűnt "boldog idők", visszhangját. A szétesett rokka darabjai között már semmire sem lehetett ráismerni. Csak a fára!

Ezért újra barátkozni kezd a fával, felfedi a csomók pantomimjának üzenetét, megfedi a fa életének titkait. A metafora megkerülhetetlen volt. A fiatal szobrász, a sors legmélyebb szenvedéseinek megcsillantatásával "élesített" megfigyelőképeségével, sajátos módon közelít a fához. **"A fa: akár a sors - élete van. Megformálása nem csupán az én munkám volt. Ebben maga a fa is részt vett"** - vallja. Ilyen szinbiózisban készülnek el, a forma és a tartalom egységében, az installációk, melyek közül néhány - ha a megkívánt méretű lenne, lehetne akár a dolgok természetes rendjét őrző kincstár fal nélküli szentélye is. Szarapka alkotásait első sorban talán nem a tetszetőség jellemzi, ketségtelen viszont, hogy a természet és a szubjektum sajátos párosításai. Az élő fa sorsa megmérettetése alatt formálódik. Ennek tiszteletbetartásával, megelégséssel és felismerésével idomítja aprólékos óvatossággal Szarapka a fát saját tapasztalata szellemi képeihez. A megrázó párbeszédben kiformált alakzatok nem éltetik az emlékművé - válást, illúzióját. Igaz, könnyen "felnőhetnének" a természettel harmonizáló, tartós és monumentális alkotásokká, és így a Szarapka - féle "fák" valóban megkapnák emlékműszerűségüket; ez mégsem az alkotó akaratának, hanem mások szándékának függvénye. Szarapka alkotói elképzelése - mindenképp felett - még egy sajátos vonással bír: szobrait/installációit pillanatok alatt darabokra lehet szedni és nyalábba kötni. Más szóval: könnyen szállíthatók. A szegényes időkhöz és a társadalmi érdekek szélére sodródott művészet helyzetéhez méltóan.

Szarapka Tibornál az esztétikai pontosság - mint a Vezúv lávájával átmentett "befagyasztott idő" - sugározza a valóság felismerésében s a kortárs művészek, "kis történeteibe" átforgatott múltját. Égi és földi paradicsom között kifeszítve, - akár műve, a Korpusz, - következetesen halad a kiválasztott úton, fittyet hányva a divatos irányzatokra. Alkotásai autentikus forrásai gondolati, érzelmi és erkölcsi energiájának. Megkerülhetetlenül emlékeztet a kitűnő szakértő, Lazar Trifunović (1929-1983) által definiált művészek egyikére:

"Társadalmi helyezete és hatása ma még szerénynek mondható. Elszigeteltségének és visszafojtottságának azonban olyan erkölcsi ereje van, melytől méltán várhatjuk egy új reneszánsz beindítását és a művészet humanista küldetésébe vetett hit visszaállítását."

"The real does not back down in favour of the imaginary, but in favour of a more real than reality: the hyper - reality. Of a more veritable then truth is: that's simulation" (Jean Bodrier)

The wooden assemblies of Tibor Szarapka are indeed a specific "simulations" on the boundary of origin and vanishing. Especially the one, called CORPUS (1996) of considerable sizes (200 x 100 x 45 cm) and the similar works, are the shocking sings of the miraculous "lapidary loquacity" in harmony with the author and the nature. These are enigmatic - warning - mysterious sings of presentiments over the burdensome reflections on existence. Something like an omen in a moment of standstill of the passing, as the philosopher, Bodrier would say: **"In the case of Pompeii, it is not even beauty on monumentality that matters, but the fatal closeness of thinks and the fascination of their temporary aspect, as a perfect presentation of our own death"**.

The young sculptor, Szarapka (1963) found his own Pompeii around himself and in the nearby sandy Subotica woods, where even dried out trees stand straight leaning on the neighboring crowns. It is a mine where he - strikingly resembling those poor twig - pickers - chooses the real fragments of his excessively coherent visions. Namely, the sculptor does not wander around selecting some fragments that are "like something", but he leads a dialogue with nature. Brilliantly speaking this language since his childhood, Szarapka "easily" achieves the unity of a creative act with nature. Grandpa Simon, from the picturesque eternity of Baranja, carved his grandson some perfectly vivid toys and a wooden horse, "implanting " the permanently captured memory of a happy childhood in them. Tibor Szarapka will never forget the transformation of wood into the incarnation of a dream. While the grandfather shaped the wood with skill and proficiency, the grandson upgraded the simulation of something more real than reality using his imagination. And when he grew up, the "play" went on, but it was not a vibrating pastime anymore.

Due to circumstances, Tibor Szarapka, was a student of professor **Milun Vidić** at the Novi Sad Academy of Arts, who advocated simple shaping of an "ordinary material", i.e.wood. He graduated in 1992. He has always been building - mostly in his solitude - his "installations" with desiring eavesdrop and hoped to recognize the echo of the forever lost "golden age". Among the broken pieces of the spinning wheel there was nothing he could recognize. Except for the wood.

Therefore, he restarted his friendship with the wood, revealing the knotty pantomime of the wood and discovering the tree's fate. Metaphor appeared to be unavoidable. The young sculptor - with an observation sharpened by destiny's flashes of deepest suffering - approached wood in a very specific way: **"Wood is like fate. Wood is living being. In shaping, wood has also its part..."** - he says. So, the installations are formed in such a symbiosis, in the unity of shape and content. In case their sizes are within the desirable one, they would be like temples without walls of the treasury of the natural order of things. One may not like his works, but - undoubtedly - they are a unique combination of nature and subject. The blows of its own fate shape the tree. Szarapka respects it, finds it and recognizes it, and with a meticulous care, brings it in accordance with the mental pictures of his own experience. These sculptures, formed in a striking dialogue, do not cherish the illusion that they will become monuments. Still, they would easily "grow up" into monumental forms that would endure in harmony with the nature and Szarapka's "trees" would indeed become "monumental", yet, it is not up to the creator, but up to the intentions, of others. His creative concept has an additional specificity: his sculptures, more precisely installations, can quickly and easily be disassembled and packed, shortly, they are easy to transport. Exemplary to these times of poverty and that status of arts at the margins of social interest!

The esthetical precision - in case of Tibor Szarapka - as the "frozen time" transferred by the lave of Vesuvius, radiates the part of the wood transformed into the recognition of reality and the "short stories" of contemporary artists. Crucified - like his Corpus - between the heavenly and worldly kingdom, he firmly follows his own choice, regardless the fashionable trends. His works are authentic sources of intellectual, emotional and moral energy. He irresistibly resembles one of the artists as defined by the unique expert, Lazar Trifunović (1929 -1983):

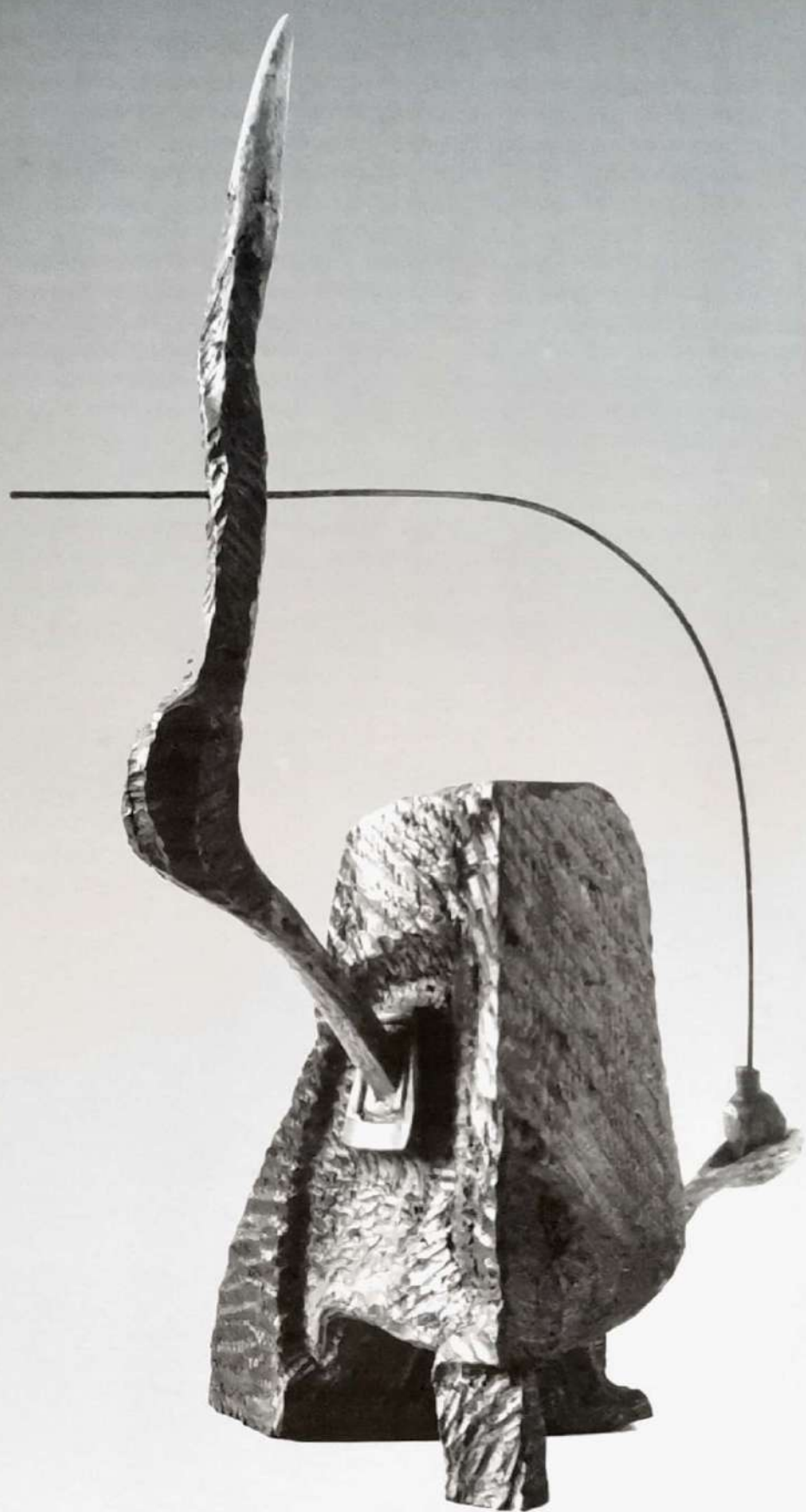
"His social status and influence is modest at the moment. Still, the moral energy of his isolation is so enormous, that we can expert from it to start a new renaissance as will at to return the faith into the humane mission of arts."

Klatno
Inga
Pandemonium
170 x 70 x 35

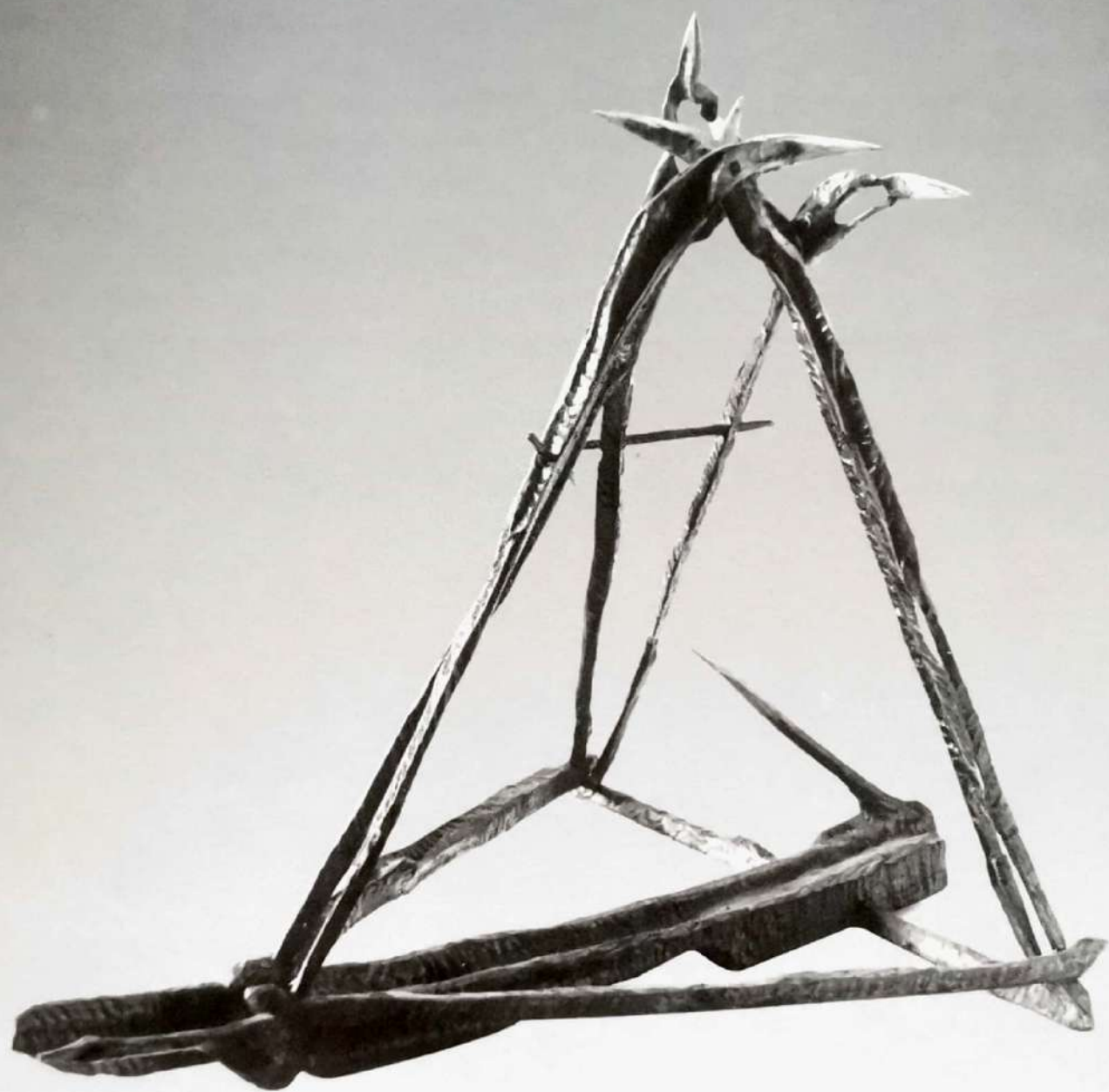
Pogled
Tekintet
The Look
172 x 67 x 54

Linija
Vonal
The Line
39 x 26 x 15

Prvi stepenik
Első létra fok
First Step
39 x 21 x 20

Piramida
Piramis
The Pyramid
49 x 42 x 38

Rođen 1963. u Subotici. Završio srednju školu za dizajn i primenjene umetnosti u Novom Sadu. Diplomirao na Akademiji Umetnosti u Novom Sadu u klasi profesora Miluna Vidića na vajarskom oteku 1992. godine. 1994. godine postao član UPIDIV-a (Udruženje Primenjenih Umetnika i Dizajnera Vojvodine) a od 1995 član ULUV-a (Udruženja Likovnih Umetnika Vojvodine).

Samostalne izložbe: Subotica 1995, 1999, Veszprém 1999.

Kolektivne izložbe: 1990 - Sremska Mitrovica, 1991 - Kikinda, 1992 - Novi Sad, 1994 - Novi Sad, 1996 - Subotica, 1996 - Beograd, 1996 - Gornji Milanovac, 1997 - Senta, 1997 - Subotica, 1997 - Kaposvár - Budapest, 1998 - Veszprém, 1998 - Budapest, 1998 - Gornji Milanovac

Kolonije: Subotica, Senta, Sićevo

1963 - ban született Szabadkán. A formatervezési középiskolát Újvidéken fejezte be. Az újvidéki Művészeti Akadémián szerzett oklevelet 1992 - ben Milun Vidić tanár úr osztályában, a szobrászati szakon. 1994 - től a Vajdasági Formatervezők Egyesületének, 1995 - től pedig a Vajdasági Képzőművészek Egyesületének tagja

Őnálló tárlatok: Szabadka 1995, 1999, Veszprém 1999.

Kollektív tárlatok: 1990 - Sremska Mitrovica, 1991 - Kikinda, 1992 - Újvidék, 1994 - Újvidék, 1996 - Szabadka, 1996 - Belgrád, 1996 - Gornji Milanovac, 1997 - Zenta, 1997 - Szabadka, 1997 - Kaposvár - Budapest, 1998 - Veszprém, 1998 - Budapest, 1998 - Gornji Milanovac.

Művésztelepek: Szabadka, Zenta, Sićevo

Born 1963. in Subotica. Graduated at the Novi Sad High School of Design and Applied Arts. Later, graduated as a sculptor at the Novi Sad Academy of Arts in 1992 in the class of professor Milun Vidić, since 1994, he is a member of the Vojvodina Association of Designers and since 1995 member of the Vojvodina Association of Artists

Exhibitions: Subotica 1995, 1999, Veszprém 1999.

Collective exhibitions: 1990 - Sremska Mitrovica, 1991 - Kikinda, 1992 - Novi Sad, 1994 - Novi Sad, 1996 - Subotica, 1996 - Beograd, 1996 - Gornji Milanovac, 1997 - Senta, 1997 - Subotica, 1997 - Kaposvár - Budapest, 1998 - Veszprém, 1998 - Budapest, 1998 - Gornji Milanovac

Art Colonies: Subotica, Senta, Sićevo

Adresa - Lakcim - Address:
Josipa Slavenskog 9.
24000 Subotica, Yugoslavia

Izdavač: LIKOVNI SUSRET - KÉPZŐMŰVÉSZETI TALÁLKOZÓ 24000 Subotica, Lenjinov Park 5.

Za izdavača: Olga Šram, **Redakcija:** Katarina Tonković Marijanski, Miroslav Jovančić,

Prevod na mađarski i engleski: Pap Erika, **Dizajn kataloga:** Szarapka Tibor,

Kompjuterska obrada: Viktor Juriga, **Fotografije:** Augustin Juriga, **Tiraž:** 500 komada, **Subotica 1999**

Objavljivanje kataloga omogućili su

A katalógus megjelenését támogatták

**inter
ours**

TURISTIČKA AGENCIJA
ČEJOVIĆ & CO
SUBOTICA, Engelseva 18

SKUPŠTINA OPŠTINE SUBOTICA
SZABADKA KÖZSÉG KÉPVISELŐ - TESTÜLETE

SOUVENIR

IZRADA SUVENIRA OD MESINGA
SUBOTICA, Vladimira Đanića 20

Štampa: **PrintEX** Subotica